

Bácsmegyei Függetlenség

A BÁCSDROG VÁRMEGYEI ÉS A ZOMBORI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési ár: Egész évre 10 kor., negyedévre 3 kor.
Tanítók részére: Egész évre 8 kor., félévre 4 korona.
Egyes szám ára 10 fillér.

A lap tulajdonos „Bácsmegyei Függetlenségi és
48-as Párt” megbízásából:
FALCONE LAJOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Erzsébet-körút 13. sz.
Közlemények és előfizetések ide küldendők.
Megjelenik: vasárnap és csütörtökön.

Farizeusok és Irástudók.

„Az idők újra kerülnek: nincs többé semmi új a nap alatt; az erkölcsi világrendben minden csak ismétlés.”

Ime, ezerkilencszáztizenegy évvel ezelőtt a Farizeusok és Irástudók keresztre feszítették a megtestesült *Igazságot*, hogy zavartalanul uralkodhassanak az elnyomott és kizsákmányolt nép fölött. Bizonyára nem teheték volna, ha maga a félrevezetett tömeg, az ő sötét butaságában és elvakultságában, föl nem emeli szentségtörő kezét a saját Megváltója, emberi jogainak védelmezője, igazságának szószólója ellen. De — fájdalom — megtette: eszközül engedte magát fölhasználni a saját jóltevője elpusztítására.

Minden korszaknak meg voltak a maga Farizeusai és Irástudói. Hosszú két ezredév nem tudta kipusztítani ezt a gonosz fajzatot.

Nézzetek szét, megtaláljátok őket ma is. S a tömeg is alig okosabb ma, mint akkor volt. Az igazság bátor szószólói és a népjogok elszánt védelmezői ellen ma is írtóhadjáratot viselnek

a földi hatalom birtokosai s az apostolok sorsa ma is a szenvedés; mert a tömeg most is kész eszköz az elnyomók kezében. A különbség mindössze annyi, hogy a Farizeusokat és Irástudókat ma nem Kaifásoknak, hanem Khueneknek és Vojnitsoknak nevezik.

Két ezredévvél ezelőtt a Farizeusok és Irástudók hazugságokkal, ámitásokkal és ijesztgetésekkel bűjtogatták föl a rövidlátó tömeget; mostani utódaik pedig borral, pálinkával, vesztegetéssel, lélekvasárlással, presszióval dolgoznak.

A történelem tanulságai azonban arra oktatnak bennünket, hogy az apostolok szenvedése és a nép hálátlansága nem változott ugyan, de a küzdelmek és szenvedések mégis nem estek hiába. Hasztalan volt minden erőszakoskodás, az *Eszmét* megölni nem lehetett: kitört az sírjából és eget kőrt. Ime, két ezredévek viszontagságai között nemcsak életben maradt, hanem diadalmasan bejárta a világot, meghódította a különböző népeket s ma is uralkodik mindenek fölött és bizonyára uralkodni fog „mind az időknek végeiglen.”

Vigasztalódjatok tehát, akik szomorúan láttátok az újkori Farizeusok és Irástudók pillanatnyi felülkerekedését. Az *Eszme* él és feltartóztatlanul halad hódító útján. Az önfentartási ösztön visszatéríti az örök igazsághoz az eltevedt lelkeket és egy táborba gyűjti a hívekkel és igazakkal. El fog tehát jönni az idő, — mert el kell jönnie — hogy a gonoszok és elnyomók kárhuzatos uralmának vége szakad; s e sokat szenvedett nép számára lesz még — *fültámadás!*

„Hol vagy Ádám?”

Amikor a városfejlesztési és beruházási javaslatot, hamis okoskodással, levették a napirendről s újabb tanulmányozás és részletes kidolgozás végett kiadták a főispán elnöklete alatt kiküldött huszas bizottságnak, akkor mindjárt kifejezést adtunk annak a gyanúnknak, hogy a főispán és az ő gárdája, ezt a nagyfotosságú kérdést, merő taktikázásból húzni-halasztani, elposványosítani és hosszú időre elnyomni iparkodik.

Ez a jogos gyanú kifejezésre jutott a közgyűlésben is; mire a főispán jónak látta azt a kijelentést tenni, hogy ő

TÁRCA.

A művészet áldozatai.

— Az élet tragédiáiból. —

Írta: **Zsoldos Benő.**

Nem is olyan régen jelent meg egyik angol ujság kurta hírei közt, hogy valamelyik angol városkában egy, grófságszerte becsülésnek örvendő úriember golyót röpített a fejébe a maga kis Browningjából pusztán azért, mert végzetesen, sőt amint látjuk, a jelen esetben igazán halálosan beleszeretett a londoni Royal Academy legutóbbi tárlatának egyik igézően szép — portrait-jába, melynek eredetijét legszorgósabb kutatása dacára sem tudta feltalálni.

Az élet nem egyszer produkál ilyesfajta különös tragédiákat. De — Istennek hála — még a mi túlfinomult idegzetű századunkban is a módfelett ritka jelenségek közé sorozható az, ha valaki betegesen érzékeny lélekkel, érzésein uralkodni sehogysem tudó szívvel, egy élettelen szobrot vagy képet választ ki imádata tárgyául. A szerelem — minden vak-sága mellett is — csak a legkivételesebb esetekben mutatkozott erre képesnek. Hogy azonban a most említett aktuális esemény épenséggel nem áll egyedül a művészet történetében, arról többrendbéli hiteles feljegyzések

tanuskodnak. Egyet-kettőt tanulságosnak vélek felemlíteni közülök.

Ott van mindjárt egy kisebbrendű angol költő tragédiája, mely néhány évtizeddel ezelőtt erősen magára vonta a korabeli művelt társadalom és a pszichiaterék figyelmét. A költő nevét nem sikerült kipuhatolnom, de hiszen az nem is olyan fontos ebben az egész történetben. Elég annyit tudnunk, hogy költő volt és szerelem dolgában nem ismert tréfalkozást az ő szíve.

Ott kezdődik a jobb sorsot érdemlő poéta tragédiája, mikoron balsorsra elvitte őt a Burlington House-ban tartott legelső képiárlatok egyikére. Az egyik teremben azonnal szemébe tűnt egy bámulatos művészettel megfestett női arckép, mely egy bájos szépségű fiatal leányt volt hivatva megörökíteni. A mester, ki ezt a remekművet vászonra vetette, már akkortájt is egyik kiemelkedő nagysága volt az angol festőművészetnek. De a mi költőnk korántsem a festmény eszthetikai tökéletességeit mérlegelte. Teljességgel meg volt babonázva: órákat töltött a kép előtt, néma csodálattal, sőt csakhamar olthatatlan szerelemmel nézve folyton a vászonnól feléje mosolygó, de élettelen női arc finom vonásait. És feltette magában, hogy minden áron felkeresi a művészt, s ha lehet, kipohatolja az arckép eredetijét.

Egy darabig nem is panaszkodhatott a szerencséje ellen. Szép rendjében — ámbátor

temérdeket lótot-futott a szegény ember, míg odáig jutott — sikerült kinyomoznia, hogy szerelme tárgyának, a kérdéses festmény igéző női arcának a tulajdonosa senki más, mint egy általánosan ismert és nagy tekintélynek örvendő manchesteri kereskedő szépséges leánya. Egy detektívet is megszegyenítő leleményességgel és buzgó utánjárással — hja, ilyen nagy a szerelem hatalma! — rájött arra is, hogy a keresve keresett fiatal leány akkortájt Kensingtonban egyik rokonánál időzött huzamosabb látogatásban.

A szerelmes költő módot talált arra, hogy a kellő társadalmi formák között bemutatkozzék a bálványozott arckép eredetijének. Valamiféle elfogadható ürügy alatt meglátogatta a kingtoni családot, mely igaz vendégszeretettel és szívesen fogadta őt. A poéta boldog volt: a szép kereskedő leányt még elragadóbbnak találta az életben, mint ott azon a Burlington House-beli képen. Rövid ismeretség után nem is késett megismertetni a leányt szívének érzelmeivel s annak rendje és módja szerint megkérte a kezét.

De haj! — szegény költőnknek jobb lett volna továbbra is csak a festmény előtt ábrándoznia. Kosarat kapott, még pedig a leghatározottabb formában. Egyikét a legkönyörtelenebb kosaraknak, minőket valaha költő-emberek nyakába akasztottak a gyöngéd női kezek.

siettetni fogja a megoldást s e végből egy hónapon belül összehívja tanácskozássra a huszas bizottságot.

Nem sok bizalommal viseltetünk az ilyen ígéretek és fogadkozások iránt; tamaskodtunk is a főispáni szó beváltásában; mindazonáltal türelemmel vártuk, hogy mikor kezd hát meg az a huszas bizottság a működését?

A sejtelmünk nem csalt. Mert, imé, eltelt már a kitűzött idő és a huszas bizottságnak se híre, se hamva.

A főispán úr — úgy látszik — nem tart az idősebb Andrassy Gyula gróf felfogásával, aki az ígéretekről tudvalevőleg azt vallotta, hogy: „Megígérni nehéz, megtartani könnyű.“ A főispán úr valószínűleg úgy gondolkodik, hogy: „Ember tesz fogadást, eb aki megállja.“

Szomorú elégtételünkre szolgál, hogy ez bebizonyult. De közérdekből jobban szeretnénk volna, ha a főispán úr most az egyszer kivételesen komolyan vette volna az ígérteit s a huszas bizottság működését megkezdte volna.

Igazán nem kötekedésből sürgetjük ezt, hanem abból a komoly meggyőződésből, hogy Zombor városának valóban elsőrendű érdeke a szóbanforgó és immár általánosan ismert városfejlesztési és beruházási terveknek a mielőbbi megvalósítása.

Hallottunk ugyan olyan hírről, mint ha a főispán úr úgy nyilatkozott volna, hogy addig nem volna tanácsos ezt a fontos kérdést nyélbe ütni, amíg Hauke Imre el nem távolítódik a polgármesteri székből, mert ő maga sem látná jó helyen Hauke kezében a kivitelt.

Nem tudjuk biztosan, mert nincs módunkban ellenőrizni, hogy a főispán úr csakugyan megtette-e ezt a nyilatkozatot s valóban így gondolkozik-e a mostani polgármesterről? De ha csakugyan bizalmatlan iránta, akkor kivé-

telesen egy véleményen vagyunk; mert a mi bizalmatlanságunk azzal az úrral szemben még százszorta nagyobb, mint az övé.

Azonban hogyha így gondolkozik a főispán, akkor annak nem az a természetes konzekvenciája, hogy elodázza a városfejlesztési programot; hanem az, hogy háriítsa el az útból az akadályt; magyarul mondva: végre valahára kösse a talpa alá szeretett barátjának, Hauke úrnak azt a bizonyos útilapot, amely elviszi őt — Penzionopoliszba.

Annyi bizonyos, hogy ez lesz a városfejlesztéshez az első és leghatásosabb lépés. De miért vonakodik hát a főispán úr megtenni, ha maga is szükségesnek tartja?

Különbözik pedig ez nem ok arra, hogy a huszas bizottság működésének megkezdését egy percig is halogassa. Mert, ahogy mi ismerjük az urak Pató Páloskodását, Hauke úr már régen nyugalomban lesz s talán a hamut is mamunak fogja már mondani, amikor az urak javaslatának perfektuálására kerül a sor.

Nehéz és hosszú vajúdás lesz az, tisztelt urak; tessék hát egyszer már elkezdni a — nyögést.

Mert a közönség már lámpással keresi a huszas bizottságot és unisono hangoztatja a főispán úr felé:

— Hol vagy Ádám?

Vizsgálat a petíció ügyében.

Az ellenpetíció.

Ötvenegyedik nap.

Április 13-án az ellenpetíció oly tényállításainak bizonyítására fecsérelte hiábavaló módon az időt, amelyek légből kapottak lévén, teljesen negatív eredménnyel végződtek. Ismét a Kuntics korcsmájában állítólag lezajlott mulatozás volt a tárgya a bizonyításnak. A ki-

hallgatott tanúk közül dr. Matzitz Gyula, Bikár Jakab, Lombos Alfréd, Dzsinitz Illés, Maglits János, Szeitz Ádám, Manlits Mija, Lukits Lajos, Vangler Zsigmond, Maglits István, Farkas Gyula nem voltak a kérdéses alkalommal a Kuntics korcsmájában. A legtöbben soha életükben nem fordultak meg a Kuntics korcsmájában, sokan azt se tudják, hogy létezik-e ily nevű korcsma, Farkas Gyula pedig betegesen feküdt Budapesten. Jellemző ez a mai tanúhallgatás is arra, mily felületességgel s könnyű lekiismerettel gyártódtak az ellenpetíció mondva epizált adatai.

Kihallgatott továbbá Devits István Konyovits-párti kortes és azonossági tanú. A Kuntics esetről nem tud semmit, ellenben azt hallotta, hogy többen a függetlenségi választók közül május 26-án elmentek a Benya korcsmájába. Hogy volt-e ez alkalommal ingyen bor, azt nem tudja. Tomasevits Ferenc részt vett a Benya korcsmájában tartott értekezleten, de senki őt a szavazásra nem buzdította, meggyőződésből szavazott Fernbachra. Orbán Sándor nem volt Dobos vendéglőjében.

Ötvenhatodik nap.

Április hó 14-én az ellenpetíció azon vádpontja került tárgyalásra, hogy Rados Márk, Czetti Dezső és Thum Adolf kortesek május 26-án Puskás Ágoston korcsmájában összegyűjtötték a Fernbach-párti választókat s ott etették-itatták őket. — Ez a vád is teljesen alaptalannak és rosszhiszeműen kigondolt mesének bizonyult.

A kihallgatott tanúk közül: Pszotka József már 3 év óta nem volt a Puskás korcsmájában, Zvekán Ágoston vallja, hogy egyszer hívták ugyan az illető korcsmájába, de nem ment, nem is tudja, volt-e ott valami.

Hornák János, Strangarits Antal, Piller Rezső, Nehlich János, Theodorovits Zlatoje, Schweller Antal, Wellenreiter Pál és Pastrovich Miklós nem voltak a Puskás korcsmájában, nem voltak oda hiva, nem is tudnak semmit a dologról. Gergur Lázár nem volt a választás előtti időben sehol, mert fiát gyászolta.

Puskás Ágoston — akinél az állítólagos etetés-itatás volt — határozottan vallja, hogy május 26-án nem volt nála semmiféle összegyűjtetel, vagy vacsora. Mindössze egyszer voltak nála Fernbach-párti választók *egy hónap-pal* a választás előtt értekezleten. Ekkor ott volt Czetti és Rados 15—16 választóval. Boroztak, de kiki a saját borát fizette. Sem vacsora, sem buzdítás nem volt.

Thum Adolf — aki az állítólagos traktát rendezte volna — május 26-án nem is volt

Nem lett volna más hátra, mint sóhajtván, de véglegesen visszavonulni a csatateréről.

Ámde emberünk nem így cselekedett. Gondolni sem akart a dolognak ilyen sablonos befejezésére. De talán nem is lett volna képes erre többé: félőrültté tette túlláradó szerelme. Mindegyre jobban zaklatta, sőt utóbb már valósággal üldözte a fiatal leányt, aki aztán, — mit tehetett egyebet? — hogy az esetleges botrányok elejét vegye, hirtelen félbeszakította látogatását és hazautazott szüleihez, Manchesterbe.

Csaknem halálra rémült azonban, mikor egy-két nap múltán oda is betoppant a kikoszorózott kérő. A leány beszélni sem akart vele többé. A család tagjai a legkíméletesebb módon igyekeztek értésére adni a szerencsétlen embernek, hogy hagyjon fel sikertelen kísérleteivel: a leány úgy sem lesz az övé soha.

A szegény szerelmes költő szíve nem tudott nyugodni. Szinte árnyéka volt a leánynak: egy percig sem tudott meglenni anélkül, hogy ne lássa. Az imádott hölgyet pedig valósággal üldözési mániába ejtette ez a mértéken túli ragaszkodás, úgy, hogy utoljára már az utcára sem volt bátorsága kimenni, mikor pedig az állhatatos imádó mindennek dacára sem mutatkozott hajlandónak a lemondásra: a család utoljára is azzal a fenyegetéssel volt kénytelen kiadni az útját, hogy legközelebbi alkalommal

rendőri segítséget fognak igénybe venni vele szemben.

Most már csakugyan nem volt más választása a könyörtelenül visszautasított poétának: búcsút mondott Manchesternek. Visszatutazott Londonba, mely most már az élő emberek kietlen temetője gyanánt tűnt fel előtte. Bármerre ment, nem volt maradása sehol. Minden idejét a Burlington House tárlatának rá nézve oly veszedelmet hozó festménye előtt töltötte. Naphosszat egyre azt az arcot nézte, melynek bírásáról nem volt lelki ereje lemondani s melynek eredetije ott, Manchesterben, romba döntötte összes reményeit. Egy hét múlva agyonlőtte magát.

Magának a lánynak további sorsáról Clive Hollandnál csupán annyit találtam feljegyezve, hogy az epizódnak ily nem várt befejezése rendkívül mélységes benyomást gyakorolt rá. Nem is ment soha férjhez. Nemrégiben múlt tíz éve annak, hogy meghalt. Arcképe most valamelyik gazdag angol úr gyűjteményének ékessége. Ott aligha zavarja többé ábrándos poéták lelki nyugalmát...

*

A londoni Royal Academy boldog ifjú korában, mikor még a manapság kevésbé ismert, de akkortájt elsőrangú művész: Benjamin West volt az elnöke ennek a nagymúltú művészeti akadémiának, — valamelyik éven a

Somerset-House-ban rendeztek nagyszabású képtárlatot Angolország azon korbéli művészeinek. A kiállított festmények egytől-egyig nagy tetszést arattak, de legfőképpen egy nagyobbára még ismeretlen fiatal festő munkája vonta magára a látogatók általános figyelmét. Akárhányszor valóságos tolongás fejlődött ki a festmény körül, melynek alakja hidegen mosolygott alá a kíváncsi sokaságra.

Meg kell adni: ez a kép joggal ki is érdemelte a reá fordított figyelmet. Egy igazán szép pásztorleánykát ábrázolt a festmény, szülőföldének festői népviseletében. Az akkor még ismeretlenség homályával küzdő festője, kinek e remekműve után csakhamar sikerült diadalmasan áthatolnia ezen a homályon, — ihletett perceiben maqát az életet, a megtestesült poézist varázsolta az igénytelen vászonra. Amiként azonnal megbizonyosodunk felőle: valóban a — szívéből fakadtak azok a mesteri ecsetvonások.

A Somerset-Housebeli sikerült tárlat utolsó napjainak valamelyikén egy dúsgazdag angol baronet nagyreményű fia szintén megjelent a tárlat előkelő látogatói sorában. A nagy hírű művészek festményei hidegen hagyták s már-már hajlandónak mutatkozott véglegesen búcsút venni az egész kiállításról, amikor útja az előtte merőben ismeretlen festő pásztorleányképe elé vezetted. Ez okozta a vesztét, mert ettől fogva

Zomborban, Baján időzött s nem is hallott semmit arról, hogy Puskásnál etetés-ítatás, avagy értekezlet is lett volna.

Czettl Dezső úgy a Kuntits, mint a Puskás esetekre nézve vallja, hogy nem való az egész tényállás. Május 26-án sem Kuntitsnál, sem Puskásnál meg nem fordult.

Végül kihallgattatott Puskás Ágoston a választóknak a választás napján Szemes udvarán levő párttanyán történt ellátására nézve. — Vallja, hogy csak a vidéki s illetve szállási választók kaptak a választás napján törvényes mértékű ellátást, miután a szavazás sora csak a késő délutáni időben került a bánáti Fernbach-párti választókra.

Ötvenhetedik nap.

Április 15-én ismét a Puskás Ágoston korcsmájában állítólag történt itatás-etetés volt a bizonyítás tárgya.

Parcsetics Mátvás, Dujmovits József, Pekánovits András, Koril Antal, Csányi Rezső, Herczog Mátvás, Bosnyák Mátvás, Basits Iván határozottan vallják, hogy Úrnapján nem voltak a Puskás vendéglőjében, sem etetést, sem itatást ott nem is láthattak, nem is hallottak róla. Bogdán György szintén nem volt Úrnapján ott, de 1—2 héttel a választás előtt volt ott értekezleten, ekkor ingyen bor nem volt. Varga György is volt egy ízben Puskásnál csendes poharazás mellett, sem buzdítást, sem etetést nem észlelt. Hiltl Márton vagy három héttel a választás előtt volt Puskásnál. Ekkor sem etetés, sem ingyen ital nem volt. Jáger Pál is volt egy ízben ott, de nem is volt akkor szó választásról. A magáéból ivott bort. Pekánovits Simon egyszer elment Puskáshoz értekezletre, de hogy ez mikor volt, nem tudja. Buzdítást a szavazásra nem hallott, sőt ivott, fizetett is. Meggyőződésből szavazott.

Egyedül Berlekovits Balázs vallja, hogy Úrnapján Rados hívására elment a Puskás korcsmájába, ott beszélgetett 10—15 ott levő választóval. Ivott egy kevés bort, amit nem fizetett ki; legfeljebb 10 liter bor fogyott ez alkalommal. Czettl Dezsőt és Thum Adolfot látta ott, — holott ezek határozottan vallották, hogy Úrnapján nem voltak Puskásnál, Thum nem is volt Zomborban. Nyilvánvalóan felcseréli tanu e napot más ünnepnappal vagy vasárnapal.

HIREK.

A nagyheti szertartások sorrendje a zombori karmelita templomban:

Husvét vasárnap reggel 4 órakor ünnepélyes papi zsolozsma, 5 órakor nagymise, magyar és bunyevác énekkel. A második mise 9 órakor lesz. 1/2 10 órakor bunyevác szent beszéd, utána ünnepélyes nagymise, mely alatt előadásra kerül Kyrie, Sanctus, Benedictus, Agnus Dei 4 szolamú mise, P. Raimundtól; Gloria, Credo, Gruber Józseftől. Gradualera Ad regias Agni 4 szolamú férfikar, Schmalholzól, Offertoriumra Regina Coeli, Gerumtól. A 11 órai nagymisén a zombori kaszinó dalárda kebelében újonnan alakult vegyeskar adja elő Zöllner nagy miséjét. — Délután 5 órakor magyar szent beszéd, ünnepélyes litánia.

Husvét hétfőn 10 órakor nagymise, délután 5 órakor német szent beszéd, pápai áldás és litánia.

Kitüntetések. Megírtuk egykoriban, hogy Nikolics György, volt képviselőválasztási elnökre királyi tanácsosság vár, de úgy látszik, belátták az illetékes körök, hogy petícióval megtámadott egyének kitüntetésre való ajánlása nem jó vért szülhet legfelsőbb helyen, így hát a kitüntetés iránti felterjesztésbe, mint értesülünk, más nevet csúsztattak be. Zombor város legújabb királyi tanácsosa tehát Zombor város polgármestere, Hauke Imre lesz. Ha érdemek jutalma akar ez lenni, kifogásoljuk, ha azonban útilapú, ám jöjjön meg mielőbb s menjen városunk éléről Istennek hírével. — De értesülésünk szerint lesz még egy új tanácsosunk és pedig a magasabb fajtájából, a méltóságosból. Udvari tanácsosi címet és rangot kap Agrár Károly, mert hát rászolgált, nem ugyan nyilvános szereplésével, de a tapétás ajtó mögötti célravezetőbb „titkos” szereplésével. De vajjon ezért nem volna-e megfelelőbb a *valóságos belső „titkos”* tanácsosi cím?

Tiszti változások mindenfelé. „Változások a vármegyei tisztikarban” című korábbi

hírünkben jeleztük, hogy a vármegyei tisztikarban már legközelebb igen fontos személyváltozások lesznek. Az ellentábornak nem igen tetszik ugyan, hogy kulisza titkaikat nyilvánosságra hozzuk s neveket is emlegetünk, de azért továbbra is tologatja a kuliszákat. A rendezők szivességéből újabb és újabb szereposztásban gyönyörködhetünk, sőt látjuk, hogy egy-egy szereplőt egyik darabból a másikba utalnak, értsd a vármegyéből Zombor városához tesznek át. Újabb verzió szerint ugyanis Mihajlovits Kornél alispán, ha nyugalomba nem megy, zentai főispán lesz, az alispáni székbe pedig Scultéty Ferenc árvaszéki elnök ül s a báró úr kegyéből ott is maradhat, mert Szabovlyevits Dusan központi főszolgabíró egyszerre nagyobb állást kap. Ő lesz az árvaszéki elnök. A főjegyzőséget pedig Kleiner Lajos aljegyzőnek szánják. Látjuk, hogy egy társulati alkalmazottnak a vármegyén nem jut szerep. Frank Mihály árvaszéki elnök nem rukkolhat előre elnöknek, áthelyezik tehát a várososhoz és ő lesz Zombor polgármestere. Hisz tudjuk, hogy a mai „numerikus” többsége mellett a munkapárt csak valamely exponált párhívót teszi meg polgármesternek, de azért elvárjuk, bárki legyen is az, hogy igazságosabban kezelje a hatalmat Hauke polgármesternél, ki igaz, Jágó szerepét jól alakította, de intrikáival a városnak mindig csak kárára volt.

Eljegyzés. Dr. Szondy István szobranci kir. járásbírósi jegyző, Szondy Mátvás kir. ítélőtáblai bíró és neje szül. Juray Matild fia, folyó hó 16-án tartja eljegyzését Nagybutykapusztán Kertész Katyóval, Kertész István szabolicsmegyei földbirtokos és neje szül. Várady Katinka leányával.

Érdekes hangverseny. Az összes zombori szerb dalárdák, úgymint a Zombori Egyházi Daltársulat, a Zombori Szerb Polgári Dalárda és a szerb tanító- és tanítónőképző intézet énekkarai folyó hó 16-án, husvét első napján délután 4 órakor, a város háza nagyszobájában együttes hangversenyt rendeznek a gör. kel. egyházi énekből vett műsorral. Mind-egyik dalárda külön-külön is fog énekelni két-két darabot, az összes énekesek együtt pedig egy darabot fognak előadni. Zombor közönségének nagyon ritkán nyílik alkaloma ilyen felette érdekes hangversenyen résztvenni. A gör. kel. egyházi énekek sajtósági keletű

meg alig lehetett elvasalni a Somerset-House-ból. Tökéletesen úgy járt a festmény megpillantásakor, mint a fentebb emlegetett úriember: egyszerűen szerelmes lett a bővbőbajos kis pásztorleányba.

Neki sem volt nyugodalma ettől a perctől fogva. Mint aféle elkényeztetett gazdag úri: legott kész volt abbéli elhatározásával, hogy ő, ha török, ha szakad, nyomára jut a festmény eredetijének. Az a modellül szolgáló szép leány csakis az övé lesz, senki másé.

Legelső sorban hát a szerény viszonyok közt élő festőt kereste fel a baronet-ivadék. A Kent-grófság valamelyik igénytelen városkájában lakott a zseniális művész, aki módfelett el volt ragadtatva az előkelő fiatal úr megtisztelő látogatása által. Vendégét ehez képest a tőle telhető legelőzékenyebb és legszívélyesebb fogadtatásban részesítette. Csakhamar rájött azonban, hogy a fiatalembert korántsem a művészetek iránti olthatatlan rajongás vezette hozzá, amiből ugyan ám csekély adag jutott ki szegénynek, — hanem a pásztorleánykára fáj a foga.

No de ez már azután olyan kérdés volt, amely gyökeresen megváltoztatta a hangulatát vendége iránt. Ki is jelentette előtte a legnagyobb határozottsággal, hogy a festmény eredetijére vonatkozólag mindennemű felvilágosítást megtagad. A lányhoz a baronetnek semmi köze, legfeljebb az a joga van meg, hogy a kiállított festményt, — megfelelő tekintélyes árért, — megveheti. Nem is ért el a követ-

lőző mágnás a hajthatatlan piktornál egy fikarcnyit sem.

A dolgok illetén alakulásának pedig az a magyarázata, hogy a fiatal festőt a lehető leggyöngédebb szívbéli kötelékek fűzték a festmény eredetijéhez. Szintén a Kent-grófságban lakó egyik szegény vidéki farmer szépséges leánya volt ez. Ő volt a modell a nagy hódításokat tevő pásztorleány alakjához. A lelkes művésznek az volt a terve, hogy ha ezt a figyelmet ébresztő festményét sikerül eladnia, feleségül veszi az ennivalóan csinos farmerleányt. Ennek sem volt semmi kifogása a férfi terve ellen. Elvégre, egy szegénysorsú farmerleány mindig feleségül mehet egy káprázatos jövőjűnek ígérkező festőművészhez. És ennek most útjába botlik egy pénzes mágnásfiú, aki, amint látnivaló, szemet vetett az ő bálványképére, — sőt, — uram bocsá! — szerelmes belé. Abból ugyan nem eszel, — gondolta magában a festő, — s a fiatal úr hosszú orral távozott.

De épenséggel nem hagyta a dolgot annyiban. Amit föltett magában, azt ő bizony keresztülviszi. Addig szimatolt, addig puhatólózott, míg egy szép napon előkelő vendéget kapott a szegény farmer egyszerű hajléka. A szerelmes úriember nem is teketóriázott sokat: hamarosan előállt vele, hogy mi a szándéka. Ha a leánynak nincs ellenére: ő annak rendje és módja szerint feleségül veszi.

Ez az előkelő helyről jött kijelentés ko-

rántsem maradt hatás nélkül. Utoljára is a pásztorleány-modell nem azért volt Éva leánya, hogy egy leendő lord ajkairól elhangzó házassági ajánlat hidegen hagyhatta volna. Szívesen fogadták tehát az új kérés további látogatásait s a szép leány is tőle telhetőleg iparkodott mindjebban magához láncolni a szerelemtől olvadozó fiatalembert.

Mikor aztán a festő legközelebb meglátogatta a farmer-családot: jégsarki hidegségre talált. A reménybeli lady kicsinylőleg mosolygott a hűledező művészre; aki aztán csakhamar tisztában volt vele, hogy csatát veszített. Rájött azonban arra is, hogy honnan fúj a szél s elkeseredett szívvel fogadta meg, hogy szerencsés vetélytársát, bárhol találja, — rövidesen megtanítja keztyűben dudálni.

Egyszer aztán a balszerencse London egyik legnépesebb utcáján hozta őket össze. A nyeregből kiröpített festő nem teketóriázott sokat, hanem egyenesen nekítámadt a gazdag úrfinak s istenigazában megbotozta. Persze, hatalmas botrány lett a dologból, bármiként igyekezett is azt a fiatalembert családja elsimítani. Sőt párbajra került a sor a két elszánt vetélytárs között.

Szegény festőnek pisztoly sohasem volt még a kezében. A sors is úgy akarta, hogy ő húzza a rövidebbet. A megtörtént pisztolypárbajban a lord csemete golyója a jobb sorsot érdemlő művész jobb vállában akad meg — Életben maradt ugyan a festő, de az esetet

motivumaikkal, eredeti és ritka szép régies ízű dallamaikkal a legnagyobb élvezetet nyújtják a zenekedvelő közönségnek. 8—9 év előtt volt alkalmunk ilyen hangversenyt hallanunk, amikor még a minden szépért lelkesedő Gozsdu Elek rendezte azt a Szabad Lyceumban. Akkor a gör. kel. egyház történeti fejlődése lett bemutatva és az énekszámok kiválogatásánál is erre lett a főszóly fektetve. Most azonban a gör. kel. egyház zeneköltészet remekei lesznek bemutatva s különösen az e téren vezető nagy orosz zeneköltők művei lesznek előadva. Főhívjuk a közönség figyelmét ezen érdekes hangversenyre, mint olyan ritka élvezetre, melyre Magyarország városai közül majdnem egyetlenegynek sem nyílik alkalmá.

Zombori iparos kitüntetés. A fodrászok és borbélyok első országos kongresszusukat folyó évi augusztus hó 21. és 22-én Aradon tartják meg. A kongresszus gazdag tárgysorozattal bír és iránta szakkörökben nagy érdeklődés mutatkozik. *Makra* György jeles iparosunkat a kongresszus egyik védnökévé választották. — Gratulálunk.

Tanító választás Kunbaján. Mint levelezőnk jelenti, Kunbaján a lemondás folytán üresedésbe jött tanítói állásra egyhangúlag Wittendorfer István belácsi (Tolna m.) kántortanító választott meg.

A fűmagtermelés meghonosítása Magyarországon. Figyelmébe ajánljuk mindazon gazdáknak, kik Magyarországon fűmagtermeléssel szándékoznak foglalkozni, hogy e célból Mauthner Ödön cs. és kir. udvari magkereskedő céghez, Budapest, forduljanak. A Mauthner cég, mely a gazdák jóvedelmének nagyobbítása terén már oly gyakran volt úttörő, készséggel bocsájt rendelkezésre egy régi, tapasztalatokban gazdag fűmagtermelőt, ki a szükséges útbaigazításokkal és szakzerű tanáccsal szolgál. A cég ezt minden költség felszámítása nélkül teszi, sőt még a szakember útiköltségeit is viseli. Ha figyelembe vesszük, hogy Ausztria-Magyarországba a múlt évben is külföldről csupán fűmagot 2 1/2—3 millió korona értékben hoztak be, úgy a Mauthner cég mozgalma a gazdák körében bizonyára nagy tetszéssel fog találkozni.

oly ritka hivatottsággal kezelő jobb karja áldozatul esett az el nem kerülhető amputációnak.

Most pedig, — nem csekély joggal, — biztosra vehetnénk, hogy a szép farmer-leány, teljességgel meggyőzve a festőművész részéről oly nyilvánvalóan tanúsított hősiességétől és ragaszkodástól, kiadja az útját a békerontó gavallérnak s minden legkisebb gondolkodás nélkül, boldogan siet oltár elé a sorsüldözött művészszel. Valami érzélgős német regényben bizonyára így írták volna meg ötven-hatvan évvel ezelőtt, ámde most az élet alaposan rácsáfolt az ehhez hasonló sablonos regény-befejezésekre. A pásztorleány-modellnek nem esett nagyon nehezére a bárói korona és egy félkezű művész között választani. Csakhamar felesége lett a gazdag gavallérnak, a festőről pedig, kinek művészete az ő nem várt szerencséhez segítette s aki még ráadásul egész életére béna lett miatta, hallani sem akart többé.

A művész további sorsáról közelebbi adatokat nem tudunk. Ominózus festményét, — hogy a végzet iróniája még teljesebb legyen, — maga a diadalmas báró vette meg s szállította palotájába a Somerset-House-beli tárlatról. — A volt egyszerű farmer-leány azonban pompásan beletalálta magát a változott élet viszonyokba s amint olvasom róla, néhány év múlva már egyik ünnepelt szépsége lett az akkori londoni társaságnak.

Egyetlen művészt. Mint múlt számunkban jeleztük, rátérünk ismét *Pintér* Imre művésztélyére. *Pintér* Imre folyó 23-án ismétli meg a színházban nagyszerű művésztélyét, melyre a múlt hóban még a zenekari ülések is el voltak adva, természetesen új programmal. A művészt iránt épp úgy, mint az előző alkalommal, a legnagyobb érdeklődés nyilvánul, fényes biznysággal annak, hogy közönségünknek van érdeke a jó és szép iránt és szívesen áldoz azoknak, akik hangzatos reklámokkal be nem csapják a jóízű rovására. *Parlagi* Kornélia, a hírneves soubrette primadonna, akit egy-csapásra megszeretett Zombor színházba járó közönsége, szebbnél-szebb újdonságokat énekel, valamint *Pintér* és *Fehér* új számai is bőven gondoskodnak arról, hogy egy pillanatra sem legyen alkalom az unatkozásra. Az estre szóló jegyek árusítását hétfőn kezdik meg Schön Adolf könyvkereskedésében.

Tanítók gyűlése. A Bácsbodrogmezei Tanítószövetség tagjai, mintegy 200-an, impozáns módon tartották meg rendkívüli közgyűlésüket e hó 11-én Szabadkán. *Meznerics* Ferenc, szabadkai felügyelő-igazgató, első társelnök vázolja a szövetség céljait és szükségességét, melegen üdvözli a megjelent kártársakat s a kir. tanfelügyelőt és megnyitja a gyűlést. *Faragó* János, kir. tanfelügyelő megköszönvén a szívélyes üdvözlést, biztosítja a szövetséget odaadó támogatásáról. *Kovács* Ferenc és *Greiner* Gyula lelkesítő felszólalásai után a közgyűlés egyhangúlag kimondta a szövetség főtartását. Erre megválasztotta a szövetség vezetőségét a következőképen: Elnök: *Meznerics* Ferenc; társelnökök: *Petényi* József, *Kladek* Mihály, *Novoszell* János; alelnökök: *Lövey* Gizella, *Szeyfried* József, *Kovács* Ferenc, *Kincses* Endre, *Greiner* Gyula, *Piller* György, *Lövinger* József, *Alexics* Zsárkó; titkár: *Zatskó* Alajos; jegyzők: *Laczkovics* Antal, *Sztípics* András, *Gráff* István, ifj. *Kovács* Gyula, *Pánczél* Imre, *Kormos* József, *Petyerity* István, *Mihálovits* Vladán; pénztáros: *Evetovics* Vince; ellenőr: *Czinkler* Gyula; könyvtáros: *Páncsics* István; jogtanácsosok: dr. *Baloghy* Ernő, dr. *Lovász* Andor, dr. *Mukits* Simon; felügyelőbizottsági elnök: *Palásthy* Félián, tagok: *Perényi* Gyula, *Deák* Ferenc, *Kállay* Izrael, *Szegő* József; azonkívül 30 választmányi tagot is választott a gyűlés. Ugy a titkár, mint a választmány összeállításánál tekintettel volt a közgyűlés az agilisabb tagokra, valamint arra is, hogy minden vidék kellőleg képviselve legyen. A választás után a didaktikai kérdéseket a szakosztályokhoz utalták, míg a tanítók fizetés- és nyugdíjügyére vonatkozólag abban történt megállapodás, hogy mindkettőre az állami tisztviselőkre érvényes törvényeknek a tanítókra leendő kiterjesztését kívánják, úgy azonban, hogy a szolgálati idő 35 évre szállítsák le. A jövő közgyűlés július 3-án, ugyancsak Szabadkán lesz megtartva. Az elnök buzdító szavaival ért véget a közgyűlés. Ezen impozáns gyűléssel félreérthetetlenül dokumentálta meggyék tanítósa, hogy érdekeinek megvédésére s megvalósítására egygyé akar és tud olvadni munkatársaival, bármely jellegű iskolánál is működjenek azok. *Meznerics* Ferenc elnök nagy tudása, bámulatos munkabírása s a tanítói közérdek iránti határtalan lelkesedése biztos garanciát nyújt a szövetség eredményes és sikeres működéséhez. *Faragó* János, kir. tanfelügyelőnek a szövetség közgyűlésen való jelenléte s azon tett nyilatkozata pedig teljesen megnyugtathatja a tanítósa, hogy iránt, hogy jövendő sorsának kedvező kialakulása akkor van biztosítva, ha haladéktalanul a szövetség tagjai sorába lép. Belépés iránt jelentkezni lehet *Zatskó* Alajos, polg. isk. tanár, szövetségi titkárnál Szabadkán, az évi 2 koronás tagdíjak pedig *Evetovics* Vince, szabadkai tanító, pénztáros címére küldendők.

Hirdetmény. Zombor sz. kir. város tanácsa közhírré tette, hogy a zombori m. kir. pénzügyigazgatóság által 102443/910. II. szám. alatt megállapított hadmentességi díj pótkivetési lajstrom folyó évi április 10-étől április 18-áig a városi adóügyosztálynál közszemlére kitétetett és ezen idő alatt az érdekeltek azt megtekinthetik és az esetleges észrevételek ugyanezen idő alatt a városi tanácshoz avagy a helybeli m. kir. pénzügyigazgatósághoz beadhatók.

Nemzetközi nagy luxus lóvásár Érsekújvárott. A Nyitrai megyei Gazdasági Egyesület által a folyó évben rendezendő XXIX. nemzetközi nagy luxus lóvásár Érsekújvárott („Budapest és Bécsből gyorsvonaton 2—3 órányi távolság”) eddigi szokástól eltérőleg április hó 30-án vasárnap délután és az utána következő napon vagyis ápr. hó 1-én hétfőn fog megtartatni. — Ezen lóvásár Magyarországon a legjelentékenyebb és a legkeresettebb, melyet a tenyésztők és kereskedők egyaránt felkeresnek. Főként a külföldi lókereskedők szokták az érsekújvári lóvásárt felkeresni, mivel ezek már 28 éven át tapasztalták, hogy itt a lovak mindenféle használatra nagy választékban kaphatók. — A múlt évben is 2000 drb. különféle használatra való ló adatott el. — A lóvásár alkalmával a gazdát érdeklő legujabb mezőgazdasági gépek is be lesznek mutatva. — Lakások és istállók az érsekújvári polgármesteri hivatalnál rendelhetők.

„Népközlés” címen új folyóirat jelent meg Kalocsán (Pest m.) Szerkesztője: *Dreisziger* Ferenc tanítóképző-intézeti pedagógiai tanár. A lap évenként 10 füzetben jelenik meg 480 oldalon. Előfizetési díja egész évre 4 korona. Igen komoly oktatási és módszertani folyóiratnak ígérkezik. Főbb cikkei: Iskoláink szervezéséről. A szóbeli fogalmazás. Művészet a mesélésben. Természettudományi műzeumok.

Árlejtési hirdetmény. Zombor szab. kir. város tanácsa közhírré tette, hogy a város részére 1911/1912. gazdasági évre szükséges 900 köbméter keménytűzifa beszerzése céljából folyó évi május hó 4-én, (Csütörtök) délelőtti 10 órakor *Latinovits* Szaniszló tanácsnok hivatalos helyiségében nyilvános szóbeli és zárt írásbeli versenytárgyalás tartatik a melyre ajánlatot tenni kívánók meghívotnak. Bánatpénz 900 korona. Az árlejtési feltételek a hivatalos órák alatt a városi számvevőszéknél betekinthetők.

Közgazdaság.

Jövedelmezhet-e a hizlalás a mai magas soványsertés-árak mellett?

A „*Mezőgazdák*” című gazdasági szaklapból vesszük át a következő cikket:

Sertésenyésztő és hizlaló gazdáink az új nyári hizlalási évad kezdetén naponként részint levélben, részint telepünket megitztelő látogatásuk alkalmával felvetik a cimbe tett kérdést, melyre, akárcsak a multban, úgy a jelenben sem adhat senki határozott és biztos feleletet. Ismerve azonban az e kérdést eldöntő különböző tényezők mai helyzetét és irányzatát, a gazda mindjárt tisztábban láthat és véleményem szerint a legszigorubb mérlegelés mellett is nem lesz nehéz határozott álláspontot foglalnia.

A sovány sertés ára magas. Súlyától és vérseltségétől függőleg 170—270 fillér között ingadozik. Miért oly magas a soványsertés ára? Azért, mert nagy reá a kereslet. Miért oly nagy reá a kereslet? Azért, mert olcsó a tengeri, a hizott sertés ára is magas és így a hizlalás szép haszonnal kecsegtet. Folytathatnám kérdéseimet, hogy miért oly drága a hizott sertés, hogy miért oly olcsó a tengeri stb., de egyelőre a további kérdésekkel nem foglalkozom, hanem e helyen elsősorban azt a nagyfontosságú tény állítom homloktérbe, hogy a mostani *alacsony takarmányárak mellett a hizlalásban olcsón vihető rá a felveendő súlyt a drága hizlalási anyagra*, vagyis a kész hizott sertés kevésbe kerül, úgy hogy a mai magas húsárak mellett (esetleges áresést is kalkulálva) a hizlalás után jövedelmet remélhetek. Hogy a feltevés mennyire reális, mi sem igazolja azt jobban, mint az a tény, hogy a kereskedelmi hizlalók, — kik a remélhető jövedelem számításánál a teher, illetve a rizikó lapján ugyancsak jól megnyomják az írónt — a mai viszonyok között tapasztalás és köztudomás szerint a legnagyobb mohósággal vetik tőkéiket a sertés hizlalásba.

De lássuk a mai soványsertésárak és a mai eleségárak alapján számított néhány hizlalási előirányzatot:

I. 100 darab átvészelt prima uralági 5/4 éves páronként 120 kg., összesen 6000 kg. súlyu sovány-

sértés ára, élősúly szerint 4% lev. kg.-ként 210 fillér = 12.096 K

Páronként 360 kg.-ra felhizlalva a felmerülő költségek:

A beállítási tőke 7 havi 4 1/2% kamatja 302 „

7 havi szállásbér à 20 kor. 140 „

7 havi etetésdíj à 33 kor. 231 „

7 havi tűzbiztosítás 35 „

Eladási jutalék drb.-ként 1 kor. 100 „

Kezelési költség drb.-ként 1 K 100 „

290 q tengeridara à 12.70 K 3683 „

245 q szemes tengeri à 12 K 2940 „

20 q árpadara à 17.60 K 1584 „

90 q korpa à 9 K 180 „

A kész sertések önköltségi ára 21391 K

Ezen 100 drb sertés páronként 360 kg-os súlyban benne van 45 kg. és 4% levonással (kőbányai usance) kg.-ként 142 fillérben. Ma a „fiatal nehéz” sertés ára a kőbányai usance szerint 171—174 fillér. Feltéve az árak maradását, akkor 174 filléres értékesítés mellett a tiszta haszon lenne páronként 97 korona, 10 filléres áresés mellett 67 korona, 20 filléres áresés mellett 37 korona. Vagy 100 drb sertés után lenne a tiszta haszon az első esetben 4850 korona, a második esetben 3350 korona, a harmadik esetben 1850 korona. Avagy a befektetett tőke 68%, 47%, illetve 26%-al gyümölcsözne és csak 32 filléres áresés mellett lenne a hizlalás meddő.

Az áraknak megvan az utjuk le- és fölfelé; amint látjuk azonban, jócskán kell lefelé gurulniok, valóságga zuhanniok, hogy a hizlalás a haszon szempontjából meddő maradjon vagy éppen veszteség keletkezzék.

A 100 drb sertés ezen hizlalás alatt magára venne 12.000 kg. súlyt, melylyel ha elosztunk 908 K + 8387 K = 9295 K-át, vagyis a feletett takarmány árát és a hizlalási költséget, akkor látni fogjuk, hogy a hizlalásban felvett 1 kg. súly előállítására 77.4 fillérbe kerül. A fenti súly előállításához, tekintettel ezen példában felvett beállítási anyag könnyű súlyára, 645 q eleséget vettem fel, melyet csak 18.6%-al kell a hizlónak értékesíteniök, hogy a 360 kg.-os súly elérésére elégséges legyen. Azonban nyilvánvaló, hogy prima sertésnek a kisebb súly dacára is, nyári hizlalásnál a fenti százaléknál nagyobb százalékos termelést kell elérnie.

II. 100 drb átvészelt, prima urasági 5/4 éves, páronként 150 kg., összesen 7500 kg. súly sovány-sértés ára kg.-ként 4% levonással, à 2 K = 14.400 K

Páronként 330 kg.-ra felhizlalva a felmerülő költségek:

Beállítási tőke 6 havi 4 1/2% kamatja 324 „

6 havi szállásbér à 20 K 120 „

6 havi etetési díj à 33 K 198 „

6 havi tűzbiztosítás 40 „

Eladási jutalék drb.-ként 1 K 100 „

Kezelési költség drb.-ként 1 K 100 „

200 q tengeri à 12 K 2400 „

300 q tengeridara 12.70 K 3810 „

80 q árpadara à 17.60 K 1400 „

100 drb kész sertés benne van: 22892 K

Kőbányai usance szerint a kész sertések benne lesznek 142 fillérben kg.-ként. Hizlalásban 1 kg. súly előállítására 74 fillérbe került.

III. 100 drb átvészelt, prima urasági 1 1/2 éves, páronként 200 kg., összesen 10.000 kg., melynek értéke 4% levonással à 170 fillér = 16.320 K

Páronként 400 kg.-ra felhizlalva, a felmerülő költségek:

A beállítási tőke 5 havi 4 1/2% kamatja 287 „

5 havi szállásbér à 20 K 100 „

5 havi etetési díj à 33 K 165 „

5 havi tűzbiztosítás 30 „

Eladási jutalék drb.-ként 1 K 100 „

Kezelési költség drb.-ként 1 K 100 „

160 q tengeri à 12 K 1920 „

240 q tengeridara 12.70 K 3048 „

100 q árpadara 17.60 K 1760 „

100 drb kész sertés benne van 23830 K

Kőbányai usance szerint a kész sertések benne lesznek 139.6 fillérben kg.-ként. Hizlalásban előállított 1 kg. súly 75.1 fillérbe kerül.

Számításba kell még vennem, hogy a hizlalás menete alatt egyes sertések kiselejteztenek, melynek aránya a gyakorlati tapasztalatok szerint a falka kinézésétől függőleg az állomány 2—10% lehet. Ha ennél több a kiselejtezendő anyag, úgy akkor a falka már a beállításkor nem érdemelte meg a prima nevet. Ezen kiselejtezett sertések után a hizlalt a beállítási árhoz viszonyítva többé-kevésbé veszteség éri, melynek nagysága attól függ — állandó konjunkturát feltételezve — hogy mily súlyban került az ki a falkából? Ha például 1 drb 75 kg.-os sertést, melynek ára 2 koronájával, 4% levonva, 144 korona, a hizlaldába érkezés után pár nap mulva levágásra el kell adni, ez értékesíthető ma 23 kg. éllet 4% levonással 184 fillérért és így kapok érte 92 koronát. Ha azonban 125 kg.-os súlyban, tehát 50 kg. reá hizlalás után kerül ki a falkából, amidőn az benne van, a beállítási érték 144 K 50 kg. súly előállítására à 76 fillér 38 „

182 K

ha most kerül kényszereladás elé a fenti feltételek szerint 180 fillérrel, kapok érte 169 koronát. Látható tehát, míg az első esetben a veszteség volt 52 korona, addig a második esetben csak 13 korona. Nagyon természetes, hogy ha a sertés nagyobb súlylyal kerül ki a falkából, a veszteség mindig kisebb és kisebb lesz.

Ezek után tegyük fel, hogy az állomány 10 százaléka időközben kikerül, melynek azonban háromnegyed része értékben megtérül, akkor látni fogjuk, hogy ha az esetleges kényszereszeszes veszteségre a beállítási tőke 3%-át vesszük fel, a mai viszonyok mellett is — amidőn a sovány-sértés és a hiztottsertés ára között megiehető nagy a távolság — ezzel a köteles óvatosságnak eleget tettünk.

Az I-ső példánál levonandó volna a hasznóból a kényszereszeszes veszteségre 362 K. A II-dik példánál 433 K. és a III-diknél 489 K. Azonban megjegyzem, hogy minnél nagyobb beállítási súlyu a sertés, annál kisebb a kilátás az időközi mustrálásra.

Felveszek még egy példát át nem vészelt sertésekkel. Tudvalevő dolog, hogy a telepünkön vészelt sertések közül a vésznek áldozatul szánt egyedeket kivesszük és kényszereszeszes utján értékesítjük, amidőn a sertés értékének 3/4—1/2 része megtérül, ha tehát pl. 30%-os vész volt, értékben a veszteség csak 15%-o. Alapul véve azt, hogy az utóbbi években telepünkön meglehetősen kis (11—29%) %o-al vészelték a sertések, az alábbi példában 30%-os vészt tételezek fel, amidőn a beállítási érték 15%-o-át, mint vészeltetési veszteséget kiadásba helyezem.

100 drb prima, páronként 370 kg.-os nem vészelt 7000 kg. súlyu sertés ára 4% levonással à 1.70 fillér 11.424 K

30%-os vésznel vészeltetési veszteségre az érték 15%-o-a 1713 „

A beállítási érték 8 havi 4 1/2% kamatja 262 „

8 havi szállásbér à 20 K 160 „

8 havi etetés díj à 33 K 264 „

8 havi tűzbiztosítás 36 „

Eladási jutalék drb.-ként 1 K 100 „

Kezelési költség drb.-ként 1 K 100 „

250 q tengeri à 12 K 3000 „

270 q tengeridara 12.70 K 3429 „

80 q árpadara à 17.60 1408 „

40 q korpa à 9 K 360 „

Páronként 140 kg.-os 100 drb. sertés benne van 22.256 „

Kőbányai usance szerint a kész sertések benne lesznek kg.-ként 142 fillérben.

A hizlalásban előállított 1 kg. súly 79.2 fillérbe kerül.

E lelkiismeretem szerint reális üzemi számítások után hadd mutassak rá néhány szóval arra, hogy a sertéshizlaló iparnak a gazdák részéről leendő felkarolása milyen elsőrendű nemzetgazdasági fontossággal is bír.

Mert nézzük csak, kik verik föl oly magasra a sovány-sértés árát? A kínálat csekély-sége mellett természetesen a hivatásos kereskedelmi hizlalók, kétségkívül azért, hogy a mai alacsony takarmányárak mellett a hizlalásnak előre kikalkulált magas hasznát maguknak biztosítsák. Már pedig arculcsapása minden

nemzetgazdasági elvnek, hogy az állattenyésztés utolsó láncának, a hizlalásnak haszna más zsebekbe vándoroljon.

Ez már csak azért is megengedhetetlen, mert a sertésenyésztés általános fölkarolása mindaddig nem remélhető, míg a nagy kockázattal szemben, amelyet a sertésvész okoz, a gazdát a hizlalás remélhető haszna nem fogja kecsegtetni. Már pedig a sertésenyésztés és hizlalás nagyarányu fejlődésére vagyis sertéshus és fehér áru termelésének fokozására ma több okból is nagy szükség van.

A sertéshus a legnagyobb fogyasztású cikkek egyike nálunk, nemcsak falun hanem városban is. De ha gazdáinknak alkalmuk van megfordulni a fővárosban, meggyőződhetnek róla, hogy a sertéshusnak harmadrendű vendéglőkben is oly magas ára van, mely a fogyasztó közönséget ettől a közkedvelt peccsenyétől, egyszerűen elidegeníti. Ez izgatja föl a publikumot s ezért van, hogy a határok fölnyitásának s az argentinai hus behozatalának jelszavai sok városi embertél kész és hálás befogadásra találnak.

Az ország határainak megnyitásáról belátható időközben nem kell tartanunk, a magyar gazdaközönségnek lesz mindig annyi ereje és hatalma, hogy ennek még a kísérletét is viszszautasítsa. Ennél sokkal nagyobb veszedelem azonban az *argentinai hus*, amely már ma is minden ország határára lesben áll. Máris azt olvassuk, hogy egy osztrák nagyiparos óriás területeket akar fölvásárolni Argentinában az a céllal, hogy onnan fagyasztott húst importáljon Ausztriába. Akár igaz e hír, akár nem, arra el lehetünk készülve, hogy az egész Európában, de sőt már Amerikában is mutatózó nagy husszükséglet mellett a nemzetközi tőke milliárdjaival a legközelebbi jövőben Argentinára és Brazília száz és száz millió hektárjaira fogja vetni magát, hogy ott újabb és újabb óriás hustermelő üzemeket létesítsen. Az argentinai hus, amely ma már minden ország határára résen áll, néhány év mulva döngetni fogja az európai államok kapuit s hozzánk, illetve a közös vámterületre való betörésének és beözönlésének csak egyetlenegy hathatós gátja képzelhető: ha a magyar gazdák elégséges és megfizethető hazai húst fognak hozni, mert ennek versenyét a fagyasztott argentinai hus el nem bírja.

Talán nem volt egészen fölösleges dolog, a haszonnal kecsegtető üzemi kalkulációk előrebocsátása után e magasabbrendű nemzetgazdasági érveket csoportosítani ösztönzésül a magyar gazdának arra, hogy minél több húst és húst termeljen. Csáki Ferenc.

Felelős szerkesztő: PINTER GYULA.

Zombor város üzleti tájékoztatója.

A városi park vendéglőjében minden vasár- és ünnepnap este 8 órakor tombola-estély. Hideg ételek és hűsített italok állandóan kaphatók. **Varga Ferenc**, vendéglős. 3

Boros hordók és kádár munkák állandóan raktáron. — E szakmába vágó munkák elfogadtnak **Federer András** kádármesternél, Zombor, Zsinagóga-utca 2. szám. 1

Báits Vitomir úri és női divatüzlete az „Arany Nap”-hoz. — Legjobb gyártmányú és minőségű úri és női fehérneműk, eső- és napernyők, zsebkendők, harisnyák, bőrkezttyűk, mellfűzők legolcsóbban csak nálam kaphatók. Bármily kötésű selyem nyakkendők 1 kor. 1

Bogdán I. hentes mester Zombor, Zrinyi-u. 9. — Ajánlja kitűnően pácolt füstölt sonkáit (utánzott kassai) a legjutányosabb árban. 2

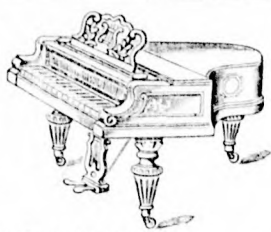
Gräber Mihály özvegye géperőre berendezett asztalos műhelye, Zombor, Deák Ferenc-körút 8. sz. — Elvállal minden e szakmába vágó munkát. Készárúk az árucarnokban megtekinthetők. 1

Iffj. Stempel Samu kőfaragó Zombor. —
Ajánlja nagyválasztékú sírkőraktárát, továbbá
mindennemű kő- és márványmunkáit. 1

-IGA ZSÁG- Pataj Sándor republiká-
nus lapja, Zombor. —
Előfizetési ára egész évre 2 kor. 5

Nagy bútoreladás! Olcsó! Jó! Tartós!
özv. Adler Adolfné bútorkereskedése, asz-
talos és kárpitos műhelye, Zomborban, Kossuth
Lajos-utca (Takarékpénztár mellett). — Nagy
választék háló-, ebédlő-, nappali és úriszoba
berendezésekben. Részletfizetésre is. 1

Nagy raktár első-
rendű zongorák és
pianóknak **Raab Ka-**
roly hangszerkészítő-
nél, Zombor, Zrinyi-
és Orgona-utcában. —
Legolcsóbb zongora-
kölcson intézet javí-
tások és hangolások elfogadtatnak. 2

SZUPPEK GYULA ÜVEGUDVAR ZOMBOR.
Üveg, porcellán, lámpa, tükör és tabla-
üveg gyári raktár. — E szakmában leg-
jelentékenyebb bevásárlási forrás. 1

SISKOVITS-féle üzletben Bercsényi-út 3. sz.
zombori juhturó állandóan nagyban és
kicsinyben, ugyanott kitűnő borok zárt palac-
kokban kaphatók. 5

Tallós Gyula úri angol szabó, Zombor,
Galamb-utca 6. szám. Ajánlja a legjobb
hazai és angol szövet raktárát; továbbá elvállal
férfi ruhák készítését gyors és ízléses kivitelben,
a legolcsóbb árak mellett. 6

Ugry István keramikus, első alföldi kályha
és agyagárú gyára, Zombor, Bezdáni-ut 30.
Mintaraktár: Erzsébet-tér 4. sz. (Szemes ház.)
Készít elsőrendű chamotte agyagból minden
stílusú és színű kályhákat stb. — Átrakások és
javítások jótállással elfogadtatnak. 4

HIRDETÉSEK.

Pallase sec.

a Magyar Pezsgő királya!

Kapható:

MAYER ISTVÁN

fűszer- és csemege-üzletében

42 ZOMBORBAN. 44

Szőlőoltványok!

Huszonöt legjobb bor- és csemegefajban
még negyvenezer darab.

Csabagyöngye!

oltvány és nemes simavesszők.
Európában a lekorábban érő fajszerű drágán
fizetett piaci újdonság. Minden kisebb házi-
kertben is termelhető, lugasnak is kitűnő faj.

Piros Delaware!

Negyven hektóliter terem holdanként, me-
lyért írásban jótállók. Elgyökereztetve min-
den szál simavessző megfakad, erre nézve
utasítás mellékeltek minden küldemény-
hez. Május végén is ültethető. — Bővebb
leírást, színes képeket és árjegyzéket
ingyen küld:

Nagy Gábor, Kóly (Bihar m.) posta, táv-
írda és telefon állomás.

2350/1911. szám.

Pályázati hirdetmény.

Bácsbodrog vármegye területén a
topolyai járásban fekvő 3755 lelket
számláló **Bajsa** nagyközségben — a
hozzá tartozó Duboka és Alsó-Roglatica
pusztai (12 uradalom) nagybirtokokkal —
üresedésbe jött községi **orvosi állás**
betöltése céljából pályázat hirdettek.

Ezen állás javadalmazása:

1. Kézpénzfizetés 1600 korona.
2. Személyi pótlék 400 korona.
3. Lakpénz 600 korona.
4. Utátalány-, látogatási-, halott-
kémlési-, himlőoltási-, trachoma gyógy-
kezelési díj külön-külön szabállyal
megállapítva.

5. Házi gyógytár tartására köteles,
mellyel azonban külön ruháztatik fel.

Az állás nyugdíjjogosultsággal jár.

Felhívtnak a pályázni szándé-
kozók, hogy az 1881. évi I. t.-c. 9. §.
és illetve az 1908. évi XXXVIII. t.-c.
7. §. értelmében felszerelt kérvényeiket
hozzám **1911. évi május hó 20-ig**
annyival inkább nyújtsák be, mivel a
később érkezők figyelembe vételni nem
fognak.

A választási határnap utólag fog
kitűzteni.

Topolya, 1911. április 9-én.

Császár Péter,

főszolgabíró.

46-1-1

KOLLÁR JÓZSEF

* könyv- és papírkereskedése, *
könyvnyomdája és könyvkötészete

ZOMBORBAN.

Ajánlja dúsan felszerelt
könyv-, papír- és írószer-raktárát.

Elvállal mindennemű

könyvnyomdai munkák,

ügymint:

üggyévi és községi nyomtatványok,
körlevelek, mérlegek,

eljegyzési értesítők,

MEGHÍVÓK, FALRAGASZOK,

NÉVJEGYEK

stb. a legcsinosabb kivitelben való
elkészítését; úgyszintén

könyvkötészeti munkákat,

melyek a legolcsóbb árban számíttatnak.

Vidéki megrendelések

gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Nyomatott Kollár József könyvnyomdájában Zomborban.

Legtartósabb FŰZŐKET

készít,

pontos ruhamérték szerint

Fenyvesi Sarolta

44 **BAJÁN.** * - 3

Fix fizetés

és magas jutalék mellett al-
kalmazunk vidéki ügynököket,
sorsjegyek részletfizetésre való
eladásához. Havonkénti elér-
hető jövedelem 300—600 K.

Hecht Bankház Részv.-Társ.
BUDAPEST, Fereencziek tere 6.

89-58

!! Figyelem !!

A legjobb ételek és italok úgy az
étteremben, mint házon kívül is
0 0 0 csakis a 0 0 0

Hungária vendéglőben

kaphatók. (Hungária-fürdő mellett.)

Legjutányosabb abonement!

Erdélyi aszu, tokaji és szekszárdi
kitűnő borok állandóan raktáron.

Bajor és Király sör, állandóan
frissen csapolva kapható.

Kiváló tisztelettel

Báthory György,

91 vendéglős. * - 64

Ha célt akarunk érni:

HIRDESSÜNK A

Bácsmegeyi Függetlenség

című politikai lapban.

Hirdetések felvételnek

A KIADÓHIVATALBAN:

Erzsébet-körút 13. szám alatt,

valamint:

KOLLÁR JÓZSEF

könyv- és papírkereskedésében

ZOMBORBAN.